

ONLY THE GOOD ONES:

THE SNAPSHOT AESTHETIC REVISITED

Tisková zpráva

Galerie Rudolfinum
24. 1. – 6. 4. 2014

Kurátor výstavy: Michal Nanoru

Galerie Rudolfinum představuje výstavu *Only The Good Ones* sledující momentku, bez rozmýšlení pořízený snímek amatéra, coby zdroj inspirace pro uměleckou fotografii. Prezентuje čtyřicet převážně amerických fotografů, ale taky Němce českého původu Jürgena Tellera nebo fotografie Britky Corinne Day, které světu představily Kate Moss.

Momentka, spontánní zachycení banálního okamžiku, minimálně režírované a s malým ohledem na uměleckou nebo žurnalistickou konvenci, plné červených očí, uřezaných hlav, netěsnících závěrek a hypersaturace z drogerie, tvořilo zásadní objem fotografické produkce během celého 20. století a dál zůstává defaultní volbou nezkušených majitelů kompaktních a chytrých telefonů. Během let se ale snapshot mnohokrát stal inspirací pro tvorbu neomezenou rodinným albem a krabicí na půdě. „*Jeho možnosti využívali autoři, kteří se buď už pohybovali v galerijním kontextu, nebo jim do něj takové fotografie pomohly,*“ říká kurátor Michal Nanoru. „*Výstava se proto jmenuje podle klasické série otázek z minilabu – Lesk nebo mat? 9x13? Všechny nebo jenom dobrý? „Dobrá“ většinou znamenalo ty, kde byl hlavní předmět ostrý, ty, kde byl vůbec nějaký hlavní předmět, kde to nebyl gigantický růžový palec fotografa v objektivu nebo kde nešlo třeba o barevnou plochu první fotky při zakládání filmu. Já chtěl pokaždé všechny, protože jsem vždycky nad negativem dumal, jak zaměstnanec fotolabu rozhodne, která je pro někoho ještě dobrá a která už ne. Tahle výstava je v zásadě pokračováním tohoto přemýšlení. Jsou na ní „jenom dobrý“ – ty, které prošly diskriminací nikoli laboranta, ale galerijního kontextu. A není příliš překvapivé, že se na nich často vyskytují právě tyto nečekané efekty, a to nejen formální, ale hlavně obsahové.“*

Když mluvíme o snapshotové estetice, mluvíme tak i o stylu, který se vyvinul zejména během 60. až 80. let v USA, výrazně definoval vzhled 90. let jak v uměleckém, tak i v časopiseckém a reklamním prostředí na obou stranách Atlantiku a který právě teď globálně metastazuje pomocí sociálních sítí. Malý formát snapshotu se proměnil v nástroj, který v různých kontextech během posledních padesáti let plní zvláštní úlohy, paradoxně především tam, kde bylo potřeba pracovat s dojmem nahodilosti a přirozenosti. Výstava *Only The Good Ones* vypráví dějiny snapshotové estetiky jako příběh provokativní deníkové intimity, poezie všedního dne a rychlého a chytlavého spodního proudu ulice, periodicky oživujících strnulou uměleckou a komerční praxi. „*Platí tu punkový předpoklad, že k působivé tvorbě není potřeba zvláštní technologie, rozpočtu nebo vzdělání. Naopak, vyjadřovat se je možné s minimálními prostředky. Stačí vám tři akordy a pravda,*“ říká Nanoru. Stejně jako punkrock, vzniká snapshot pomocí základní znalosti ovládání nástroje a svoji zastaralost používá jako záruku toho, že jeho hodnoty spočívají v prožitku. Svou autenticitu odvozuje z vymezení vůči světu, který využívá veškeré dostupné technologické a mocenské prostředky k manipulaci. Tato opozice malého, osobního a bezprostředního vůči velkolepému, odtahovanému a přeprodukovanému dala základ rozšíření snapshotové estetiky v kultuře.

Vliv snapshotu je široký a pestrý, od Roberta Franka a Williama Kleina, kteří v 50. letech rezonovali s horečným bebopovým chaosem moderní Ameriky a velmi dobře se obešli bez kompoziční i emocionální spořádanosti tehdejší profesionální fotografie přes těžko napodobitelnou obratnost nové pouliční fotografie Lee Friedlandera nebo Garryho Winogranda v 60. letech po první průniky barvy do americké umělecké fotografie u Stephena Shora a Williama Egglestona, Williama Christenberryho, Joela Sternfelda nebo Joela Meyerowitze. Banalita amatérských fotografií jako součásti poválečné konzumní kultury, blesku odrážejícího se na naolejovaném povrchu Ameriky, fascinovala pop art a obsedantní polaroidy Andyho Warhola a musí stát v základu každé seriózní myšlenky na setkávání snapshotu s uměním. Silně se bezprostřednost momentky projevovала i v tehdejších experimentech se zobrazováním okrajů společnosti, ať už formou umělecké výpovědi Larryho Clarka či angažovaného dokumentu Jacoba Holdta. Obě tyto polohy inspirovaly fotografy a stylisty, kteří v reakci na vyumělkované, industrializované obrazy 80. let hledali přímočařejší vztah s realitou. Nastupující generace X během několika let rozprostřela autobiografickou intimitu reprezentovanou v první řadě Nan Goldin (ale třeba i dalšími autory bostonské školy nebo Walterem Pfeifferem a Nobuyoshi Arakim) do všech koutů populární kultury, od různých podob dokumentu (Richard Billingham, Ari Marcopoulos) přes prolínání módní a umělecké fotografie (Jürgen Teller, Corinne Day) a nezávislý film (Harmony Korine, Gus Van Sant), až nakonec přestalo být jasné, jestli se reklama snaží vypadat jako momentka, nebo momentka jako reklama.

Ústup analogové fotografie na začátku nového tisíciletí vyvolal instantní nostalgii i zájem sběratelů a muzeí. Vzhled časopisu *Více* pod vedením fotografů Ryana McGinleyho a později Tima Barbera určilo vědomí tradice žánru a potřeba dokumentovat coby už samozřejmá součást večírků a adolescentních experimentů zatím poslední newyorské umělecké generace (Dash Snow a další). Touha mládeže po autenticitě tváří tvář digitálním médiím a rostoucím schopnostem technologií vytvářet dokonalejší umělé světy předala nastupující dekadě balíček, v němž krom snapshotu vězel i bezprecedentní zájem o malonákladový tisk a retro kompakty a plastové aparáty. Hipsterský styl, původně omezený na malou enklávu fanoušků nezávislé hudby a designu, se proměnil ve standard, který teď proniká napříč fotografickým spektrem a rozlévá se do široce lidové retro vlny. „*Sociální sítě, v čele s Instagramem, umožňují úpravu digitálních obrazů pomocí jednoduchých filtrů a jejich sdílení a okamžitě balí nesnesitelně vysoké rozlišení naší současnosti do něžně rozostřených teplých tónů, kulatých rohů a polaroidového čtvercového formátu a dál posouvají roli efemérních obrazů a života jako performance do centra tvorby naší identity,*“ píše v katalogu Nanoru. Symbolem snapshotu se stal selfie, žánr, který například Lee Friedlander ovládal dokonale, ale který se teprve v době, kdy západní člověk potřebuje průběžně plnit několik kanálů věnovaných svým různým rolím, posouvá do pozice dominantní formy. Snapshot se z prostředku k zachycení rychlosti života ve městě stal jejím znakem, pomůckou k vytváření zdání romantizovaného životního stylu, se všemi vlastnostmi deníkovosti – stylizací, trapností, jednotvárností, opakováním i odhalující přímočarostí.

Výstava vnímá snapshotovou estetiku jako produkt nepřetržité výměny mezi profesionální a amatérskou sférou, mezi záměrem a bezelstností, mezi subkulturami a médii a mapuje proměnlivost hranice oddělující masu každodenní vizuální produkce od obrazů hodných pozornosti. Vývoj stylu zobrazuje v několika relativně uzavřených celcích a vyzdvihuje autory charakteristické pro jednotlivá období a polohy snapshotu. „*Snapshot je rodinná fotografie a výstava představuje album propojených společenství, kde se všichni potkávají v tirážích, na pozvánkách a vzájemných fotografiích,*“ doplňuje kurátor. „*Za chvíli začnete přátele a milence na těch fotkách poznávat.*“ V momentě, kdy se nekouká do hledáčku, stává se focení aktivitou samo o sobě, společnou činností, záminkou pro to být

spolu. Mark Borthwick svoji rodinu často zapojuje do portrétování na zakázku, protože mu jde o pocit pospolitosti. Fotografie Nan Goldin pomáhaly dát strukturu jejímu chaotickému světu a vytvořit z okruhu přátel alternativní rodinu. McGinley je z osmi dětí, pořádá fotografické výlety coby několikátýdenní letní tábory a pod jeho ochranou už snapshotu vyrůstá nová generace.

*„Původní koncept počítal jen se současnými autory. Bavila mě představa snapshotu v Rudolfinu a vypadalo to snadně, jelikož jsem část z nich znal osobně. Pak jsme ale došli k tomu, že by bylo dobré ukázat kořeny současné vlny, ukázat, že už je několikátá. Byla to taky dobrá příležitost předvést v Praze podstatná jména americké fotografie, jejichž fotky tu nebývají vidět – Williama Egglestona mnozí považují za jednoho z nejdůležitějších fotografů 20. století. Tak jsme se dostali až do roku 1911 a k zápůjčkám z nejprestižnějších amerických galerií. Jsou tu ale i současné hvězdy jako Ryan McGinley nebo Alec Soth a fotky z knih Mika Brodieho nebo JH Engströma, které mezitím k mojí radosti na konci roku obsadily různé výroční žebříčky,“ říká kurátor, který výstavu připravoval během svého pětiletého pobytu v New Yorku. I proto je těžištěm výstavy americká fotografie. „Vždycky jde o tvůrce, jejichž dovolená je vyjádřením něčeho obecnějšího, i kdyby třeba za celou dobu nevylezli z postele. Vyprávějí příběhy o překračování prahu z ulice do galerie, ze soukromí do veřejného, z masy do individuality, z nespoutaného v kontrolované. Takhle vedle sebe autory z celé historie snapshotové estetiky zatím nikdo nepověsil.“ Na výstavě se tak setkávají méně vídané soubory jako *Sentimental Journey* z líbánek Nobuyoshiho Arakiho nebo *Teenage Lust* Larryho Clarka a fotografie z natáčení raných filmů oscarového režiséra Guse Van Santa, Warholův polaroid Arnolda Schwarzeneggera právě jako fotografie automechanika Mika Brodieho, které pořídil během čtyřletého putování Amerikou na nákladních vlacích, snímky Corinne Day, kterými v roce 1990 uvedla do popkultury tehdy čtrnáctiletou Kate Moss nebo ikonická díla Lee Friedlandera, Joela Meyerowitze, Nan Goldin, Jürgena Tellera a dalších.*

Výstava představuje více než 250 děl těchto autorů:

Nobuyoshi Araki, Tim Barber, Richard Billingham, Mark Borthwick, Mike Brodie, William Christenberry, Larry Clark, Barbara Crane, Bill Dane, Corinne Day, William Eggleston, JH Engström, Walker Evans, Lee Friedlander, Luigi Ghirri, Nan Goldin, Jacob Holdt, Jerry Hsu, William Klein, Jacques Henri Lartigue, Ari Marcopoulos, Ryan McGinley, Joel Meyerowitz, Slava Mogutin, Daido Moriyama, Mark Morrisroe, Ed Panar, Tod Papageorge, Walter Pfeiffer, Jack Pierson, Stephen Shore, Dash Snow, Alec Soth, Joel Sternfeld, Gus Van Sant, Jürgen Teller, Andy Warhol, Henry Wessel, Garry Winogrand.

Lektorské oddělení Galerie Rudolfinum připravilo k výstavě **soubor doprovodných programů**, jakými jsou přednášky a komentované prohlídky výstavy. V rámci doprovodných programů k výstavě se například uskuteční filmový večer v **kině Aero**, v rámci něhož promítneme snímek *Spring Breakers* amerického režiséra Harmony Korina.

Kontakt pro zájemce:

Marian Pliska, pliska@rudolfinum.org, T + 420/227 059 346

K výstavě vychází katalog s esejí kurátora výstavy a s rozsáhlou obrazovou přílohou.

Only The Good Ones: The Snapshot Aesthetic Revisited

Galerie Rudolfinum 24/1 – 6/4 2014

Kurátor výstavy Michal Nanoru

Administrace Lenka Hachlincová

Produkce David Korecký

Doprovodné programy Marian Pliska

Propagace Nikola Bukajová

Asistentka Šárka Komedová

Grafická úprava Adam Macháček (2014 Designers)

Redakce Zuzana Kosařová

Překlad Elizabeth Spáčilová, John Comer (CZ-EN)

Instalace a osvětlení ZEN DESIGN

Katalog

Texty Michal Nanoru. Vydavatel Galerie Rudolfinum ve spolupráci s nakladatelstvím KANT, Praha 2014

Generální partner galerie

J & T Banka

Partner výstavy

US Embassy, Praha

Hlavní mediální partner

Lidové noviny, lidovky.cz

Mediální partneři

Radio 1, Art and Antiques, Artmap, Metropolis

Vstupné

Only The Good Ones: The Snapshot Aesthetic Revisited

Plné 130 Kč

Snížené 80 Kč

Vstupenka platí pro jeden volný vstup na vybraný doprovodný program.

Kontakt pro média:

Nikola Bukajová, bukajova@rudolfinum.org, T +420 227 059 205, M +420 725 365 792

Ftp server pro stažení obrazových materiálů:

ftp://www.galerierudolfinum.cz

log-in: gr-media

heslo: oud3vek2

složka: Only The Good Ones

Otevírací doba:

út – st, pá – ne: 10:00 – 18:00

čt: 10:00 – 20:00

pondělí zavřeno

Adresa:

Galerie Rudolfinum

Alšovo nábřeží 12

CZ 110 01 Praha 1

T +420 227 059 205

galerie@rudolfinum.org

www.galerierudolfinum.cz